

*Мазур О. В.,**кандидат філологічних наук,**доцент кафедри теорії та практики галузевого перекладу
Херсонського національного технічного університету*

МОВНА РЕАЛІЗАЦІЯ ПОСТКОЛОНІАЛЬНОЇ КОНЦЕПЦІЇ «ТРЕТЬОГО ПРОСТОРУ» В ПЕРЕКЛАДІ А. ОНИШКОМ «ПОЕМИ ПРО СТАРОГО МОРЕПЛАВЦЯ» С. КОЛРІДЖА

Анотація. Постколоніальний переклад часто розуміють як переклад (пост)колоніальних творів художньої літератури, написаних мовою колонізатора для колонізованих народів, тим самим зводячи постколоніальний переклад до відтворення специфічного кола оригіналів.

Дане дослідження переносить акцент з матеріалу на методологію, стверджуючи, що постколоніальний переклад як явище опору колонізації та ствердження національної самобутності шляхом інтерпретації може залучати будь-які оригінали без обмежень у мові та походженні.

Представлена розвідка досліджує мовний рівень перекладу художніх творів за допомогою методології теорії постколоніального перекладу. Зокрема, стверджується, що свідоме «одомашнення» інтерпретаторами мови перекладу за допомогою її дивергентних рис на будь-якому з рівнів мовної організації – морфологічному, лексичному, фразеологічному тощо – є реалізацією запропонованої Л. Венуті стратегії опору культурі-колонізатору.

На прикладі українськомовної інтерпретації ліро-епічної балади Семюела Колріджа «Поема про Старого Мореплавця» Анатолієм Онішком показано, як через мову друготвору реалізуються такі функції постколоніального перекладу, як збереження та збагачення цільової мови, а також функції лінгвокультурної етнічної ідентифікації, культуротворення та державотворення.

Так, в інтерпретації, як і у власній творчості, перекладач свідомо наголошує на дериваційних можливостях української мови, використовує питому лексику, вводить у текст перекладу синонімічні ряди як окремих слів, що часто побудовані за схожими дериваційними моделями, так і фразеологізмів, поетичних порівнянь, вдаючись до змін у семантичній структурі фразеологічних одиниць, творення власних мовних одиниць тощо.

Усі вищезгадані прийоми є опором традиційному, в т.ч., українськомовному колоніальному перекладу, стриманому у вираженні етноспецифічних рис на мовному рівні.

Ключові слова: постколоніальний переклад, концепція «третього простору», художній переклад, мовозбереження, українська мова, дивергентні риси, питома лексика, продуктивні дериваційні ресурси, етноспецифічна фразеологія, лінгвокультурна ідентифікація.

Постановка проблеми. Питання перекладу як мовозбереження, в межах ширшого питання збереження та розвитку певної загроженої культури в умовах впливу колоніальних мови та культури (зокрема, в українських реаліях, за довготривалого використання «титової» колоніальної мови – російської – як мови перекладу іноземної літератури для колонізованих народів, радше ніж мови художньої літератури самих колонізованих

народів, зокрема, української), на нашу думку, можна розглядати в контексті постколоніальних студій.

За умов цілеспрямованої русифікації літературної мови в Україні часів радянського поневолення, за намагання ствердити її меншовартість, переклад став джерелом відродження та збагачення української мови [16, с. 7], чинником формування нації [4, с. 129], виконує національно-культурну та державотворчу функції [4; 8; 16], що є ознаками постколоніального перекладу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні постколоніальні перекладознавчі дослідження вітчизняних (А. Дворніков, Л. Коломієць, Б. Плющ, А. Савенець) та зарубіжних (А. Лефевр, Г. Бгабга, П.Ф. Бандія, Л. Венуті, Д. Ганеш, Е. Томпсон, С. Шеррі, М. Тимочко) учених охоплюють питання відродження культурної самобутності [20], «подолання імплікації колонізаційного минулого» [12, с. 393], ствердження ідентичності та інакшості, опору «усталеним перекладацьким традиціям і канонам культури-колонізатора» [3, с. 47], «критики уніфікуючої нараці» [7, с. 25] тощо. Тобто, за рідкісним виключенням, розвідки перекладознавців (роботи Л. Венуті, Л. Коломієць) концентруються на ідеологічних, соціологічних, культурологічних питаннях, лишаючи осторонь суто лінгвістичні та лінгвокультурні, які, втім, розглядаються поза контекстом постколоніального перекладу в межах перекладознавчих студій творчого методу українських перекладачів [10; 14].

Так, концепція «третього простору», запропонована дослідником Г. Бгабга, передбачає відображення у перекладі дивергентних рис цільової культури [21, с. 36]. Зважаючи на те, що окремі риси цієї культури втілюються у перекладі насамперед у мові, слідом за А. Дворніковим [3, с. 47] вважаємо систематичне звернення інтерпретатора до дивергентних мовних рис на морфологічному, лексичному, фразеологічному та синтаксичному рівнях сукупністю прийомів «стратегії опору» перекладача [23, с. 24]. Втім, на відміну від українського дослідника, проявом цієї концепції ми вважатимемо будь-який вияв дивергентних рис цільової мови, а не тільки використання їх «у випадку відсутності відповідних мовних одиниць у вихідному тексті» [там само], адже будь-яке «одомашнення» мови перекладу, безвідносно до наявності/відсутності відповідних лінгвокультурних явищ в оригіналі, є виявом прагнення до ствердження мови та культури цільової мови.

Метою статті є дослідження мовного рівня перекладу художніх творів за допомогою методології теорії постколоніального перекладу на прикладі українськомовної інтерпретації ліро-епічної балади Семюела Колріджа «Поема про Старого Мореплавця» Анатолієм Онішком.

Виклад основного матеріалу. Яскравим прикладом вияву «третього простору» в мові художнього перекладу є інтерпретація А. Онишком твору С. Колріджа «Поема про старого мореплавця». Цей перший переклад поеми українською з'явився у 1983 році, за часів радянської колонізації України, у часописі «Всесвіт» [6]. Вітчизняні та закордонні літературознавці М. Стріха, М. Ласло-Куцок та І. Качуровський відзначали високий рівень мовної вправності перекладача в поєднанні з вірністю семантико-стилістичним параметрам оригіналу [1; 17]. Ці риси важливі для розуміння як ідіостилю перекладача, так і концепції «третього простору», де друготвір не має ані копіювати оригінал, ані перетворюється на твір національної літератури [3, с. 48].

Розгляньмо на прикладі вищезгаданої інтерпретації, як використання дивергентних рис цільової мови реалізує концепцію «третього простору» в постколоніальному перекладі.

Реалізація постколоніальної концепції «третього простору» в мові перекладу «Поєми про Старого Мореплавця» С. Колріджа А. Онишком.

1. Словотвірні можливості. Як у власній, так і в перекладній творчості А. Онишко активно використовує дериваційну базу української мови: застосовує (1) активні моделі **суфіксального** творення для найменування істот: у словах *лоцманчук* [тут і далі, якщо не зазначено інакше, за перекладом «Поєми про Старого Мореплавця» А. Онишком: 11, с. 69–91] – *the Pilot's boy* [тут і далі, якщо не зазначено інакше, за «The Rime of the Ancient Mariner» S.T. Coleridge: 22]) і йому подібних суфікс здрібнілості відтворює колоритне живе мовлення; слова *привідник* (у перекладах ін. творів *мовчальник* [11, с. 210], *голосільник*, *самітник* [11, с. 198]), замінюючи прикметники, діеприкметники, прикметникові звороти, наголошують на словотвірних виражальних можливостях української мови, додають нові експресивно-емоційні конотації: *вперіцив голосільника*, *Мовчальників нищать і свій, і чужий їм* мають чітку негативну семантику. (2) За допомогою **префіксів** у дієсловах *вздрів* (*looking, beheld*), *спізнав* (*gushed*) та *запомогла, зблис* (в оригіналі відсутні) чуємо просторічну говірку Старого Мореплавця; префікс **напів-** у контекстуальному синонімічному ряду *напівсон, напівтуман* (*But ere my living life returned*) змальовує стан напівсвідомості.

Слід відзначити і (3) **синонімічні словотвірчі ряди**, які зустрічаються у перекладах та власних творах А. Онишка. Наприклад, слова, похідні від лексеми «самота»: *самота, самотина, самотність*; у перекладах інших творів – *самотний* [13, с. 153], *осамітнілий* [11, с. 26], *цонайсамотнішому* [11, с. 198]. У них – розмаїття семантичних відтінків, підкреслене елементами словотвору, властивими українській мові.

Перекладацька настанова А. Онишка щодо підкреслення виражальних можливостей цільової мови стає наочнішою у порівнянні з рішеннями колег. Рядок поеми *Then like a rawing horse let go* М. Стріха відтворив як *рвонувся, наче кінь / Що пуга обірвав* [Тут і далі за «Улюблені англійські вірші та навколо них» М. Стріха: 251, с. 143–165], тоді як А. Онишко подвоїв це висловлювання, свідомо навівши різні варіанти написання слів: *Неначе кінь з вузди, / ... / Так, наче кінь з узди*; рядок *About, about in reel and rout* відтворено і *день за днем* (М. Стріха), *І день за днем, і день у день* (А. Онишко).

Слід також зазначити (4) використання А. Онишком фонетичних варіацій морфем та службових частих мови: *ув очах,*

святій, в інших творах *од літ* [11, с. 16], *ув мені* [11, с. 39], *стобрамній* [11, с. 218], *неправеднеє ложе* [11, с. 227], *вірнійшій* [11, с. 93], що за допомогою дериваційних можливостей української мови надає книжкового, архаїчного або, навпаки, розмовного звучання.

У А. Онишка знаходимо слова, утворені традиційним для української мови шляхом (5) **складання основ**: *вогнеокий дід – bright-eyed Mariner, сивобородий дід – The Mariner... / Whose beard with age is hoar*; в інших творах – *дивосаяні дні* [11, с. 44], *барвистомовний поет* [11, с. 199], *любомудри, стобрамній* [11, с. 218]. Серед цих слів прочитується і ліро-епічна традиція (*любомудри*), і ліро-пісенна (*сивобородий*), й історична ретроспектива (*стобрамній*) творів класичної української літератури.

Інтерпретатор звертається до (6) **питомих граматичних форм**: кличньої форми іменників і дієслів наказово-спонукального способу *безумче, старий Моряче*; в інтерпретаціях інших творів – *брешіте* [11, с. 55], *кажіте* [11, с. 229].

Вищезгадані прийоми застосування дериваційних можливостей української мови через новотвори та активізацію забутих питомих форм у продуктивних моделях стверджують право цільової мови на морфологічну своєрідність, принагідно розширюючи межі її словника.

2. Питома лексика. Міра суб'єктивності інтерпретатора найвідчутніша, коли характеризуються його (1) **епітети**, бо в них відбиваються індивідуальність перекладача, риси, що характеризують рівень його майстерності, а також змальовуються етноспецифічні елементи картини світу певного етносу. Епітети у творчості та перекладах А. Онишка є одним із засобів творення образу, підсилення його зорової (*умите скло – clear as glass*), звукової (*лункий фагот – loud bassoon, німі широти – the silence of the sea*), чуттєвої (*жасна глушина* [13, с. 153] – *ghoul-haunted woodland* [13, с. 152]), динамічної (*стрімкий церковний штиль – в оригіналі відсутній: steeped... / The steady weathercock*) семантики, а також є джерелом насичення перекладу питомою лексикою, фольклорними елементами: словосполучення *умите скло, непевний час* відсилають читача до українських народно-епічної та пісенної традицій.

Джерелом збагачення перекладів питомою лексикою є (2) **дієслова**. Розгляньмо функціонування дієслів у перекладах «Поєми про Старого Мореплавця» С. Колріджа А. Онишком та М. Стріхою (подані відповідно): *shot – напнув* *лук – лук напнув*; *Glimmered the white Moon-shine – Місяць мрів – Місяць проглядав*; *Red as a rose is she – пашисть рум'янець цік – Рум'яна, ніби маків цвіт*; *had done an hellish thing – зло вчинив – тяжка вина*; *the storm-blast came – знявся шквал – здійснювся шторм*; *Till over the mast – сонце спиналося на грот – сходило*; *sucked – горло заросив – Зробивши ... два ковтки, and whistles thrice – розлісь потріпаний свист – не відтворено, too quick for groan or sigh – не розтуливши губ – не встигли застогнати, стривай – в оригіналі й перекладі М. Стріхи елемент відсутній; going up / And a star or two beside – верстали шлях – виводив за собою; my kind saint took pity on me – святій зглянулись – святі то зглянулись; ...it shook the sails / That were so thin and sere – Понапиналося вітрил / Безвладне полотно – ...звук / Вітрила ледь торкнув, And the coming wind did roar more loud – вітер ближчав, дужчав свист – стрій вітрил в імлі шумів; said nought to me – ні словом не озвався – німотний; ...sails made on / A pleasant noise – шум вітрил тривав – стрій вітрил... бринів; looketh down – Місяць... зорить – зорить; kneels – ...на*

колінах молитви / **Вершуть** – ...у молитвах / Проводить цілий день; ...*Push on, push on!* – **веслуї** – *Смілиш вперед!*; *a sound was heard* – **зринув** гук – *грім... прозвучав; shrieve me, shrieve me, holy man!* – **зглянься, отче, роззриши!** – ...*сповідь у гріхах / Прийми, отче святий!*; *agony returns* – **катує** біль – ...**вертає** / *на серце біль*. (Докладніше див. [9]).

Як бачимо, А. Онишко свідомо віддає перевагу етноспецифічній лексиці («розтулити – розкрити», «напнути – натягти», «дужчати – посилюватися» тощо) через бажання ствердити лексичне й фразеологічне розмаїття рідної мови. З цієї ж метою він додає питомі дієслова у переклад там, де вони були відсутні в оригіналі: *Red as a rose is she* – **пашисть** рум'янець щік, **Стривай**, *Моряче, я боюсь!* – *I fear thee, ancient Mariner!* тощо.

Дієслова у перекладі А. Онишка є також засобом відтворення стилістики оригіналу, змалюваної у відповідних цільовій мові формах: на фольклорність та розмовність указують фрази *стривай, Глянь, гребе / Нечистий, щоб я лус* – *Ha! ha! quoth he, full plain I see, / The Devil knows how to row!* Використання скорочених форм дієслів зумовлене, з одного боку, формальною стислістю рядка як простору для висловлення думки, а з іншого – прагненням досягти з їхньою допомогою ефекту оповідності, розмовності, який в оригіналі досягається вигуками (*Ha! ha!, Oh, Crist!, See! see!* (*I cried, but oh!*), архаїзмами-поетизмами (*quoth, I bid thee say* – *What manner of man art though?*), порушенням сталого порядку слів (*What saw I there!*). В інтерпретації А. Онишка трапляються розмовні варіанти дієслів: *крутивсь, звивавсь, дививсь, взявсь, озвався, позбувсь, сахнувсь, озиравсь, віднівсь, з'явивсь, пройма, вислиза, терза, позбувсь*; у М. Стріхи – *відпуска, не страхайсь, зада, зрина, розсипа, навіва, забивсь, віта, кружля, веслуват, вислуха*, що свідчить про схожість перекладацьких рішень у відтворенні розмовності оригіналу питомими засобами української мови.

Творчий доробок А. Онишка, який складають його поетичні переклади та власні твори, стає цілісним корпусом завдяки лексичній єдності, основу якої становлять такі часто використовувані слова та їхні деривати, як: *цем – цемить, пруг, яв – ява, мана, мара – примаритися – мариться, доля, талан, хист, шал, урочо, морок, сон – сні – снів – снити – сновійна – напівсон, озія, загин, самота – самотина – самотність, юрба, сонм, хор – хори, спин, сум, грім, гладь – гладінь, гліб – глибина – глібінь, нуртина – нуртовина, твердь, повік, олжа, офіра, рінь, мла – імла, тайна, юдоль, осяйний – осяяний, племін – племнів, покута – спокута, тлін – тлін, брук – бруківка, зір* [11; 13] тощо. Їх свідоме використання стверджує факт існування Онишкового словника, вміння донести змалювані в оригіналі образи через питому лексику рідної мови, без «стилістичної переоцінки цінностей» [2, с. 108], є фактом «лінгвістичного опору» нейтралізації етноспецифічного лексичного компонента за часів традиційного колоніального перекладу. Зазначимо, що словник здебільшого складається з коротких і частотних лексем, які є найдавнішими, найсполучуванішими та найбагатозначнішими елементами певної мови [18].

3. Синонімія. Синоніми є важливим складником арсеналу стилістичних засобів мови, ознак її багатства. Перекладам А. Онишка властиве синонімічне розмаїття, що є свідомою демонстрацією можливостей української мови.

Характерною ознакою почерку інтерпретатора є традиційне, запозичене з фольклору (1) **парне вживання** синонімів. Синоніми А. Онишка підпорядковані ритмомелодії тексту, виріз-

нюються багатим звукописом, єдністю словотворчих моделей. Інколи інтерпретатор вдається словотворення, використовує не прямі, а (2) **контекстуальні синоніми**. Серед них переважають дієслівні, іменникові, прикметникові, рідше – інших частин мови: 1) іменникові: ряд контекстуальних синонімів *Пустеля, пустка, самота* – *Alone, alone, all, all alone*), однокореневі синоніми *прокльон..., проклін..., прокляття* – *curse, У супроводі бур і гроз* – *With the tempests, as they toss*; 2) дієслівні: *Крутивсь, пірнав, звивавсь* – *It plunged and tacked and veered*; 3) прикметникові: *Ясна ріка, твої іскристі, / Твої криштальні води, / Відбили, осяйні і чисті...* [11, с. 96] – *Fair river! in thy bright, clear flow / Of crystal, wandering water* [13, с. 78]; 4) прислівникові: ... *впаде / Додолу, нижче, вниз* – *Comes down – still down – and down* [13, с. 80], *Приснилося мені, що хтось / По віця, досхоchu / Бочки порожні наливав* – *The silly buckets on the deck, / That had so long remained, I день за днем, і день у день,* – *Day after day, day after day*. Наведені приклади, особливо ті випадки, коли А. Онишко замінює прості повтори оригіналу синонімічними рядами, доводять, що його перекладацька настанова полягала у прагненні ствердити лексичне розмаїття української мови.

А. Онишку властивий **уніформізм моделі словотворення** синонімів та антонімів у власній творчості: *Посидіти, побазікати, попросторікувати, Хвилина затишку й затинок* [11, с. 57] та у перекладах: *напівтуман – напівсон* – *But ere my living life returned, глібінь – гладінь* – *bay, sea*.

Використовуючи синоніми в межах одного твору, А. Онишко переслідував мету ствердити виразальні можливості рідної мови, а тому часто заміняв ними одне повторюване в оригіналі слово. Наприклад, на початку «Поєми про Старого Мореплавця» слово *feast* відтворене синонімічним рядом *свято, весільна учта, накритий стіл*; рядки *I fear thy skinny hand!* перетворюються на *Твоя рука страшна! / Суха, кістлява і жаска, / Мов крила кажана*. Цілі мовоствердження підпорядковані й використання (3) контекстуальних синонімо-антонімічних рядів у межах рядка: *Крутивсь, пірнав, звивавсь* – *It plunged and tacked and veered*; у власних поезіях *Здобув, і втратив, і відвірів / Прозрів, зневіривсь, переміг* [11, с. 41], *Крутись, карайсь, мечись і ледарюй* [11, с. 47], а також (4) синонімічних рядів метафор, поетичних порівнянь, образів у межах творчого доробку: *негнучкість ишкарубких долонь* [11, с. 32] – у власних поезіях, у перекладах: *Твоя рука страшна! / Суха, кістлява і жаска, / Мов крила кажана – I fear thy skinny hand; Пошерх у кожного язик / Від спраги, як осот /... / Мов сажі повен рот – And every tongue, through utter drought, / Was withered at the root; /... no more than if / We had been choked with soot, На місці зуб чорніє струн, / Пошерх німий язик – With throats unasked, with black lips baked*.

Ці та інші синонімічні групи говорять про реалізацію перекладацької настанови А. Онишка на мовозбереження та мовоствердження більше, ніж про його прагнення відтворити лексико-синтаксичну будову оригіналу.

4. Фразеологія та поетичні порівняння. До потужного словесного арсеналу А. Онишко долучив українську фразеологію – «систему, яка фіксує й відображає праглибини українського національного мислення, творить специфічну мовну картину світу, є носієм лінгвокультурної концептуальної інформації» [14, с. 64]. На думку О. Чередниченка, «фразеологія – то не тільки вбрання, одяг, але й надійний кістяк кожної національної мови» [19, с. 486].

Інтерпретатор вдається до лексико-семантичних (зміна компонентного складу), структурно-семантичних (*Ну а як щодо ілюзій?/ Втім, простіше за гриби: Як не мав, то не губив*» [11, с. 54]), семантичних (зміна нормативного словесного оточення, яка призводить до зміни значення фразеологізму – *«не станеш ні на волос вбик»* [11, с. 63]) трансформацій фразеологізмів. Такі перетворення розширюють можливості української фразеології, допомагають адекватно відтворювати емоційно-експресивну картину першотвору.

Особливу групу етномовних компонентів у перекладах А. Онишка складають поетичні порівняння та порівняльні звороти: *Стелшлось сяйво по воді, / Мов іній у полях, ... рвонувся корабель, / Неначе кін з вузди, ... Лоцманчук / Неначе втратив глуд, Пошерх у кожного язик / Від спраги, мов осот, Ми говорити не могли, / Мов сажі повен рот, (рука) ... Суха, кістлява і жаска, / Мов крила кажана, Мов брили в сніг, мов збиті з ніг / Лягли за трупом труп, Летіли стрімко в височінь, / Мов та моя стріла, Летить стрілою бриг, Топився день, як віск.* Зазначимо, що порівняння *мов крила кажана* у значенні «жаский» та *топитися, як віск* у значенні «спливати» не зафіксовано у фразеологічних словниках [5, с. 35; 15], що дає нам змогу віднести їх до авторства А. Онишка. У його перекладах порівняльні звороти як відтворюють відповідні стилістичні фігури твору С. Колріджа, так і наближують переклад до читача шляхом використання етномовних компонентів цільової культури.

Важливо, що А. Онишко не тільки активізував українську фразеологію, особливо народну, не завжди зафіксовану лексикографічними джерелами, а й продемонстрував органічну здатність української мови до фразотворення. Фразеологія перекладів А. Онишка – свідчення його самовідданої праці задля збереження й розширення стилістичних можливостей української мови.

Висновки. Підсумовуючи результати аналізу вищенаведених прикладів, можна стверджувати, що концепція «третього простору» постколониального перекладу втілилася в інтерпретації А. Онишком «Поєми про старого мореплавця» С. Колріджа (також в інших перекладах та власній творчості митця), насамперед у реалізації професійної настанови автора на (1) ствердження самодостатності української мови для художнього перекладу, її придатності до перевираження будь-яких стилістичних прийомів та смислів, (2) демонстрації словотворчих, лексичних, фразеологічних можливостей української мови шляхом застосування синонімії наявних та пересмислених інтерпретатором мовних елементів.

Доходячи ширшого узагальнення, можна стверджувати, що в такий спосіб українськомовний переклад в Україні набуває додаткового значення опірності довготривалому використанню «титової» колоніальної мови – російської – як мови перекладу іноземної літератури для колонізованих народів України замість національної української мови; шляхом мовоствердження, реалізованого у свідомому посиленні етномовних компонентів, він створює «другу традицію» [7, с. 25], протиставляючись традиційному українськомовному колоніальному перекладу, позбавленому етноспецифічності на мовному та культурному рівнях.

Література:

1. Ганушак В. Анатолій Онишко. Письменник і особистість. Спроба характеристики з лукавинкою і не без моралі. *Онишко А. Замкнуте коло.* 2-е вид. Коломия : Вік, 2007. С. 7–12.

2. Грабовецька О. Епітетна конструкція у перекладах Григорія Кочура. *Григорій Кочур і український переклад.* Київ ; Ірпінь : Перун, 2004. С. 108–112.
3. Дворніков А. Переклади Миколи Лукаша у світлі постколониальних досліджень. *Іноземна філологія.* 2011. № 44. С. 47–50.
4. Зорівчак Р.П. Художній переклад в Україні як чинник формування нації. *Мовні і концептуальні картини світу.* Київ, 2001. С. 129–132.
5. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. Вид. 2-е, доп. Київ : Українська книга, 2000. 480 с.
6. Колрідж С. Поема про Старого Мореплавця ; пер. з англ. А. Онишка. *Всесвіт.* 1983. № 6. С. 121–132.
7. Коломієць Л.В. Концептуально-методологічні засади сучасного українського поетичного перекладу : монографія. Київ : Київський ун-т, 2004. 522 с.
8. Мазур О. Критика художнього перекладу: нарис методології. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика».* Херсон : ХДУ, 2018. Вип. 31. С. 208–215.
9. Мазур О. Вплив творчої настанови перекладача на лексичну будову перекладу: вживання питомих дієслів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика».* Херсон : ХДУ, 2011. Вип. 15. С. 314–316.
10. Мазур О.В. Перекладацький метод Анатолія Онишка : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.16 «Перекладознавство». Київ, 2011. 279 с.
11. Онишко А. Замкнуте коло. 2-е вид., доп. Коломия : Вік, 2007. 240 с.
12. Плющ Б. Переклади української постколониальної прози в європейському контексті: комплекс пережитого. *Мовні та концептуальні картини світу.* Т. 51. С. 393–400.
13. По Е.А. Ельдорадо: Поетичні твори ; упоряд. А. Онишко ; англ. мовою з паралельн. укр. пер. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2004. 304 с.
14. Савчин В. Новаторство Миколи Лукаша в історії українського художнього перекладу : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.16. Лівів, 2006. 232 с.
15. Словники України on-line: Словозміна. Синонімія. Фразеологія. *Український лінгвістичний портал* : ©ULIF 2001–2020. URL: <http://icorp.ulif.org.ua/dictua/>
16. Стріха М. Український художній переклад: між літературою і націєтворенням. Київ : Факт-Наш час, 2006. 344 с.
17. Стріха М. Штрихи до портрету перекладача (пам'яті Анатолія Онишка). *Всесвіт.* 2007. № 5–6. С. 181–185.
18. Тищенко К. Метатеорія мовознавства. Київ : Основи, 2000. 350 с. URL : <http://linguist.univ.kiev.ua/museum/book/index.html>
19. Чердниченко О.І. Міжкультурні аспекти перекладу. *Мовні і концептуальні картини світу.* Київ, 2001. С. 485–489.
20. Paul F. Bandia Post-colonial literatures and translation. URL: <https://benjamins.com/online/hts/articles/pos1>
21. Bhabha H. The Location of Culture. New York : Routledge, 1994. 408 p.
22. Coleridge S.T. The Rime of the Ancient Mariner. Electronic text center. URL: http://etext.virginia.edu/stc/Coleridge/poems/Rime_Ancient_Mariner.html
23. Venuti L. The translator's Invisibility: A History of Translation. London, New York : Routledge, 1995. 353 p.

Mazur O. Language implementation of the postcolonial “third space” concept in A. Onyshko’s translation of “The Rime of the Ancient Mariner” by S. Coleridge

Summary. Postcolonial translation is often viewed as the translation of (post)colonial literary works, written in colonial language for colonized peoples. Thus, such viewpoint reduces postcolonial translation to the rendering of a number of specific original texts.

This paper shifts the accent from the material to the methodology of translation and states that postcolonial translation, being a phenomenon of resistance to colonization and affirmation of national selfhood by means of interpretation, may encompass any original texts, regardless of their language and origin.

The paper studies language level of the literary works translation with the help of the methodology of the postcolonial translation theory. In particular, it is stated that interpreters' conscious "domestication" of the target language by means of its divergent features at any language level – morphological, lexical, phraseological etc. – implements the strategy of resistance to the colonizing culture proposed by L. Venuti.

S. Coleridge's lyrical epic ballad "The Rime of the Ancient Mariner" translated by A. Onyshko is exemplificative for showing the way to implement such functions of postcolonial translation as target language preservation and enrichment,

lingvo-cultural ethnical identification, those of culture and state creation through the target text language.

Thus, in his literary interpretations, as well as in his own writing, A. Onyshko consciously stresses Ukrainian language derivational potency, uses specific Ukrainian lexis, adds the sets of synonyms of both single words of the same derivative pattern and idiomatic expressions, and poetic similes into the translated text, shifts their semantic structure, coins own language units etc.

All the aforementioned methods show the resistance to the traditional colonial translation (including that done in the Ukrainian language), the one reserved in expressing specific ethnical language features.

Key words: postcolonial translation, concept of "third space", translation, language saving, Ukrainian language, divergent features, specific vocabulary, productive derivative resources, ethno-specific phraseology, linguocultural identification.